

"Silaža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru
Koroška cesta štev. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsak dan samo od 11. do
12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Telefon interurban štev. 113.

Letnik XIV.

V bolgarskih mestih in vaseh se je začelo živo in dobro organizirano revolucionarno gibanje, ki hoče uvesti republiko s popolno odločilno močjo delavnih slojev. Po enih vesteh naj bi vodili ves pokret komunisti, po drugih pa z njimi vred tudi zemljoradniki, torej vse delavni sloji Bolgarije, ki že ves čas složno bijejo boj proti šovinizmu in monarhistični vladavini. Druge vesti so verjetnejše. Revolucionarno gibanje so povzročili bolgarski šovinisti in pa Wranglovci, ki so z njimi v zarotniških zvezah proti narodni večini. Ti Wranglovci so skrajno oblastno nastopali, bili so tako predrzni, da so celo grozili, proti zemljoradniški vladi so snovali zarote in vse to je izzvalo silno ogorčenje. Narod vstaja. Vršijo se velikanski shodi, proglašajo republiko. Kralj Boris je pobegnil v Varno, ruski caristični general Ključkov je izgnan preko meje na Grško. Baje je bolgarski ministrski predsednik Stambulijevsk- sam obljubil Čičerinu izgnati Wranglovce in tudi medzavezniška vojaška komisija je, zahtevala, da se ruskim organizacijam odvzame vsak vojaški značaj. Če gre narod še dalje in pomete z njimi vred še domačo reakcijo, je to čin pravice, za reakcijo celega sveta pa resen opomin.

Po genovski konferenci.

Nekaj je Genova vendarle koristila: narodi so prišli do spoznanja, da morajo vojne strasti poleči in da so mora skrbeti, da pride do splošne obnove mednarodnih vezi. Rusija je stopila zopet v stike s svetom in ti stiki se ne bodo dali več pretrgati. Protivojna politika je dobila tudi viden znak v tem, da je prišlo do razkola v antanti. Antanta je umrla, ubil jo je pa — francoski ministrski predsednik, ki se je postavil na diktatorsko kapitalistično stališče in ki se vedno rožlja s sabljo. Pri nadaljevanju konference v Haagu bo že posvetovalni material svetovnega gospodarstva tako resen, da se bodo pridobitve genovske konference morale poglobiti in tudi razviti.

Beleške.

Oče in sin. — Zadnjič smo poročali, da nekaterim Beogradjanom preseda velika vnema policije povodom kraljeve poroke in da se hočejo umakniti za čas parade vsem šikanam z izletom v okolico. Osnovalec se je odbor in biro, kjer se oglašajo vsi meščani, ki se s tem strinjajo ter hočejo tudi zapustiti mesto za dobo pet slovesnih dni in policijske robotosti. Zadnjič objavljen poziv je podpisal Siniša K. Timotijević — sin ministra Koste Timotijevića. Oče minister in policajdemokrat, sin pa človek, ki ne more prenašati velike vneme policije in vse, kar je z njo v zvezi. Zelo značilno, beograjski prvaki še svojih sinov in svojih rodbin ne morejo ogreti za svoje nazore in nakane, za svojo »demokracijo« in oblastništvo, kako naj bi potem navdušili in vodili vse narode Jugoslavije!

Pasič svetnik. »Politika« beleži z radostjo in nasladi, da je v kapelici starega dvora slika sv. Andrije, ki je »z glavo in brado g. Nikola Pasič«. Velik in silen je gospod Pasič, živ pa že med svetniki, samo da ga od druge strani beograjski Scarron tepe po prstih: Pravljica pravi, da je sv. Luka ukradel kravo in delal hudo pokoro, nikdar pa nisem čul, da bi tak svetnik trgoval z državnimi volji, pograbil razne svote v dobrodelne namene, ter se vpletal v razne nečedne afere.

Odpušljivost glede afer v naši državi. Poslanec dr. Hohnjec je bil odpušljivost na najvišjem mestu napram dnevnim aferam v naši državi in rekel: »Kadar se izbije na dan kaka afera (in afer smo imeli že polno v zgodovini naše mlade države in belgrajsko časopisje je prinašalo te afere kar številko za številko), kaj se je zgodilo okrivljenim? Ali so bile te afere preiskane, kakor je potrebno? Vitezi teh afer so bili v prijetnem položaju, da so se zatekli k svojim strankarskim prijateljem. Ko jih je zaslišal politični klub, je delal tako kakor tisti izpovednik, ki takoj, komaj sliši greh, dvigne roko: Ego te absolvo — odpuščeni so ti vsi tvoji grehi, ker si dober strankar. Tako se je dogajalo do sedaj. Mi smo imeli dostikrat priliko gledati, da se praktično pri nas odgovornost samo pod vidikom strankarske pripadnosti. Radi tega je v državi toliko korupcije in toliko nezadovoljstva. (Klici: Tako je!) Ščitijo se uradniki, ščitijo se ministri samo radi tega, ker pripadajo tej ali oni stranki. Ne gleda se na to, ali se dela državi škoda. Pri nas ni več glavno načelo: Suprema lex esto salus rei publicae, marveč: Salus fractionis sive radicalis sive democraticae, e. t. c. suprema lex esto.«

Da se obtoži ministra, ste potrebni dve tretjini poslancev, da je bila izglasovana ustava, pa je zastopala večina 13 poslancev. Ob priliki debate zakona o ministrski odgovornosti je obsodil poslanec dr. Hohnjec ta zakon tako-le: »Odgovornost se bo pri nas vedno prakticala pod vidikom strankarstva. Dokaz za to vidimo v tem novem zakonu o ministrski odgovornosti. Ta zakon zahteva kvalificirano večino za to, da se minister obtoži. Najprej zahteva čl. 8 predloženega zakona, da mora predložiti predlog za obtožbo ministrovo 50 poslancev. To je šestina današnje naše zbornice. Prihodnja zbornica ne bo imela toliko poslancev. Takrat bo 50 poslancev že lahko tvorilo četrtino zbornice. Nato se bo sestavil preiskovalni odbor, ki bo štel 12 čla nov. Kak kvorum se zahteva za ta odbor? Ne navaden kvorum, kakor za vse druge odbore, ampak ta preiskovalni odbor more vršiti svojo nalogo samo takrat, če je prisotnih najmanj 7 članov, torej zopet kvalificiran kvorum. In dalje! Ako naj ima mesto obtožba, morate zato glasovati dve tretjini poslancev. Pri tej priliki moram konstatirati: za ustavo ni bila potrebna kvalificirana večina, čeprav je to zahteval krfski pakt in čeprav so to zahtevali dogovori in obljube ob priliki našega ujedinenja, ki so določali kvalificirano večino brez kakve majorizacije. To se ni držalo. Ustava je bila izglasovana s 13 glasovi večine. Sedaj pa, ko gre za izročitev ministrov, se zahteva dvetretjinska večina.«

Mi ne dobimo zakona o ministrski odgovornosti in obtožbi, ampak zakon o — zaščiti ministrov! V zakonodavnem odboru je poslanec dr. Hohnjec pomenljivo prekrstil novi zakon o ministrski odgovornosti v zakon o ministrski zaščiti, ki je konstatiral: »G. minister je velika osebnost, ki zavzema veljavno mesto in mora vršiti najvažnejše posle. Iz tega je on izvajal, da ga mora ščititi dvetretjinska večina. Te konkluzije jaz ne morem priznati. To stališče je popolnoma krivo. Edino prava konkluzija je tale: Ker je minister tako važna oseba in ker zavzema tako odgovornost polno mesto, se ne sme njegova odgovornost staviti pod zaščito dvetretjinske večine, ampak bi morala zadoščati navadna večina. To bi bila prava logična konkluzija. Sedaj si pa predstavljajmo, kako bo mogoče staviti ministra pod obtožbo! Njegovo veličanstvo gospod minister pri nas ne bo obtožen, ker se zato ne bo dobila dvetretjinska večina v parlamentu. Njegovo veličanstvo gospod minister bo ostal brez obtožbe. Tako bo stvar izgledala v pra-

ksi. Zato bi se moral ta zakon imenovati zakon o zaščiti ministrov.«

V bojevitosti je vskipel beograjski »Balkan«. — Okupirajmo Sofijo! — to je naslov alarmantnega uvodnega članka. Povod naj bi bili vpadi bolgarskih komitov v južno Srbijo. Ti komiti so večkrat tudi dobrodošla pretveza. Z njimi so skušali prikriti zanikernost vojne uprave, ki je povzročila bitoljsko nesrečo, in če se komu ljubi preganjati, zapreti in batinati politične nasprotnike po južni Srbiji, so tudi zveze in stiki z bolgarskimi komiti vedno dobrodošel povod. Če so ti komiti dobri za vse to, zakaj ne bi služili enkrat za razlog bojnih klincev in divje bojaželnosti. Zadnjič smo v istem listu čitali nasvete skrajne popustljivosti napram Italiji, ker pa močna vojska in junaštvo ne trpi za dolgo mirnih glasov in mirnega stanja, morajo zdaj pa zdaj zaoriti bojni klinci. Proti Bolgariji je še najbolj pripraven. Današnjim oblastnikom je še najljubše to, kar narodni večini nasprotuje. Večina Jugoslavije je za bratske odnose z Bolgarijo, oni so pa proti in od časa do časa jo obsujejo s kako vojno grožnjo, kako to po svetu odmeva je pa ljudem v prestolici po ministrstvih in uredništvih prav malo mar.

Angleška sodba o naši državni politiki. V nekem angleškem listu je priobčil znani angleški pisatelj Seton Watson (Scotus Viator) nekaj misli o naši državni politiki. On pravi, da v Pasičevi vladi ni prav nobenega vodilnega principa, pač pa je Pasič predstavnik zahrbtnega intrigantstva in je njegova pokorščina carističnemu režimu zelo značilna. Za delegata v reparacijsko komisijo je imenoval Boškoviča, ki je Angležem prav dobro znan vsled njegovih škandalov v Londonu, za poslanika v Parizu je imenoval zloglasnega Spalajkoviča, ki je pristaš carističnega režima in njegovih nesrečnih »zadnjih mohikancev« v izgnanstvu, in v tem tonu gre dalje. Žalostno, toda resnično je, da nas je naša sedanja vlada spravila prav ob ves ugled v pošteno mislečem inozemstvu.

Dnevne novice.

Duhovniške vesti. Župnijo Vojnik pri Celju je dobil č. g. Janez Toman, vpokojeni župnik Sv. Martina na Hajdinu pri Ptuj. Radi boleznii je stopil leta 1919 v pokoj in se naselil na svojem posestvu blizu cerkve. Zdaj, ko je bil prost stanovskih skrbi, se mu je zdravstveno stanje izboljšalo; ni sicer počival, ampak pridno deloval na gospodarskem polju; bil je načelnik posojilnice na Hajdinu, ud nadzorstva Kmečke posojilnice v Ptuj, načelnik nabavne in prodajne zadruge v Ptuj, ud sosveta okrajnega zastopa za ptujski okraj, zastopnik cerkve pri okrajnem šolskem svetu itd. Povsod je bil priljubljen radi svoje vestnosti in delavnosti; zato ga bo ptujski okraj pogrešal zelo težko. Želimo vrlemu delavcu za slavo božjo in narodni blagor, da mu ljubi Bog ohrani sedanje zdravje in da ga njegov blagoslov spremlja na novo župnijo! — Č. g. kaplanu Janko Bazniku, službujočemu v Selnici ob Dravi, je poverjeno mesto župnijskega administratorja pri Sv. Trojici v Halozah. Na njegovo mesto v Selnici pride č. g. Ljudevit Rantaša, bivši minoritski kaplan v Ptuj.

Umrla je dne 19. t. m. v Gradcu grofica Mavricija Attems, rojena grofica Nostitz, soproga grofa Ferdinanda Attems. Pred tremi dnevi je bila iz Slov. Bistrice v svrhu operacije pripeljana v Gradec. Bila je ponižna in pobožna gospa. N. v m. p.

Neodgovornost velikega župana napram narodu. Poslanec dr. Hohnjec je spregovoril v zakonodajnem odboru 16. maja o neodgovornosti velikega župana napram narodu sledeče besede: »Mi smo morali ob priliki, ko se je ustvarjal zakon o splošni upravi, konstatirati žalostno dejstvo, da se v tem zakonu štatuira odgovornost velikega župana kot nosilca državne uprave v oblasti samo proti ministrskemu svetu, ne pa proti narodu, ki je izbral svoje zastopnike ter jih poslal v oblastno skupščino. Ta veliki gospod — veliki župan — je popolnoma neodgovoren narodu. On se postavlja brez vednosti naroda, narod nima pri tem govoriti niti besede. Veliki župan vodi upravo v oblasti in pokrajini kakor hoče in odgovarja samo ministrstvu; narod in njegovi zastopniki pri tem nimajo niti besede. Niti o tem se ne sme voditi debata v oblastni skupščini, kako se vodi državna uprava v pokrajini. In če gospodje pravijo: »Saj je odgovoren ministrstvu v Beogradu«, potem, gospodje, velja prislovica: Beograd daleko, a Bog visoko, oni gospod veliki župan in njegovi uradniki pa bodo vodili državno upravo, kakor bodo sami hoteli.«

Pristojnost očetovo, oziroma materino, naj bi vpisovali župniki takoj pri krstu v rojstno knjigo. To je prav, čeprav se ista mnogokrat pozneje spremeni. A težko je pri krstu dognati pristojnost. Zenske, botra in babica, ne vejo, očeta pa ni blizu k cerkvenemu obredu. Ako vlada naroča in zahteva od matičarjev vpis očetove pristojnosti, naj ob enem tudi ljudstvu primerno po občini ali po časnikih to objavi in zabiča pod osebno odgovornostjo staršev, da se očetje in nezakonske matere ob krstu otroka s kako uradno listino župniku izkažejo, kam so pristojni. Mnogo dela, potov in pisanja bi bilo s tem za prihodnja leta prihranjeno občinskim in državnim uradom, vojaški in orožniški oblasti, pa tudi otrokom samim.

Mesece naj bi javni in državni uradi, koledarji, trgovci, oblasti in drugi zaradi lažjega razumevanja poimenovali z dosedanjimi rimskimi imeni: januar, februar itd. Če že naša ljuba vlada na vse drugo pristane rimski-laški vladi, naj še obdrži to malenkost, ki ne škoduje nikomur, koristi pa mnogim. Ne precejte mušice, ko požirate slone. Gg. poslance Jugoslov. kluba prosimo, za posredovanje pri ministrstvih.

«Slovenci imajo že 40 odstot. analfabetov? K temu član-

ku se nam piše: Da bi imeli danes že 40 odstot. analfabetov, je popolnoma nemogoče in ne smemo tudi na noben način dopustiti, da se take laži na škodo našega naroda in ugleda države dalje širijo. Naši poslanci morajo takoj z vprašanji nastopiti, če je to res, »državna statistika« dognala. Revidirati se morajo pole o ljudskem štetju iz dne 31. januarja 1921, kajti statistika je velikega pomena, ker je pomožna veda kulturne zgodovine. Mi zahtevamo torej natančne podatke o naših analfabetih, da vemo potem pri prihodnjem ljudskem štetju, dali smo kulturno zaostali ali pa napredovali. Če nimamo v Beogradu zmožnih ljudi za take račune, si jih pa naj od nas izposodijo; tega pa ne dopustimo, da se ljudsko štetje izkorišča za poniževanje naše kulture, ali pa da se v obče kake hišne številke kot statistike smatrajo. Dolžnost naše vlade je, da se opere pred inozemstvom tega madeža, kajti drugače se bo reklo, da so Slovenci tekom 3 in pol let Jugoslavije v analfabetizmu že napredovali od 3.25 odstot. na 40 odstot.! — Če so pa v državnem statističnem uradu znabiti tudi vse dojenčke šteli med analfabete, potem pa pomečite te uradnike na cesto, kajti, če nimajo ti ljudje pojma o tem, da se med analfabete štejejo še le nepismeni od 10. leta naprej, potem pa povprašajte, kdo je te ljudi tam za to službo nastavil in kako merilo so potem pri štetju srbskih ali mekedonskih analfabetih zavzeli? — Ta zadeva se mora brzo in brezobzirno razjasniti. — »Marburgerca« javlja sicer v št. 114 z dne 19. t. m., da ima te podatke iz »Obzora«, ali zakaj pa ni tudi pridala »Obzoreve« opombe, da tudi ta list te statistike ne smatra kot pravilne? — Treba bo vlado prisiliti, da že vendar enkrat objavi vse pristne podatke ljudskega štetja, in da ne pusti tega kulturnega dela, katero je milijone stalo, izkoriščati za poniževanje Slovencev ali pa za kake strankarske namene. —

O aferi pukovnika Vašiča se je izrekel poslanec dr. Hohnjec v zakonodavnem odboru sledeče: »Neki gospod pukovnik — ime mu je Vašič — je bil poslan na Dunaj za nabavke in uradniki drugega ministrstva so konstatirali, da je ta gospod hotel oškodovati našo državo za milijone. O tem se je vse polno pisalo. Ali je bila ta stvar preiskana, kakor je bilo potrebno? Mi smo samo čuli, da je bil izmenjan preiskovalni sodnik. Kaj se je zgodilo z gospodom Vašičem? Ali še nosi svojo oficirsko uniformo? Ali je nedolžen ali ni nedolžen? Ali je bil kaznovan? Mi ne vemo ničesar. Interpeliral sem o tem v finančnem odboru prejšnjega vojnega ministra; ta mi je odgoril, da ne more sedaj o stvari ničesar reči. Do sedaj javnost o tem sploh še ni izvedela prav ničesar določnega. Dolžnost tistih, ki nosijo odgovornost, je, da preiščejo take stvari. To je njihova dolžnost; ni treba, da stojijo vedno za takimi aferami kako poslanci in zahtevajo, da se pozovejo oni gospodje na odgovornost. To je dolžnost ministra in onih, ki vodijo upravo.«

Nova sladkorna afera. Sladkor, srbski »šećer« igra važno vlogo v naših ministrstvih. Vsakemu ministrstvu je menda že usojeno, da doživi vsaj po eno sladkorno atero in tako je prišlo sedaj tudi ministrstvo gradjevin na vrsto. Uradnik tega ministrstva Ilija Marinković je od 85 svojih kolegov pobral denar pod pretvezo, da jim nabavi sladkorja. Denar, lepe svote je vtaknil v žep ter se izgubil in pustil svoje kolege, da sanjajo o leperu in vrednem sladkorju. S časom jim je bilo čakanja in sanj dovolj ter so tovariša Ilijo zatožili ministru, naj uredi, da se denar vrne in dobri Ilija zapre. Kako je sedaj z Ilijo, se ne ve, pa se bo že zmazal, saj so se drugi tudi.

Prva številka demokratskega tednika »Narodni List« v Mariboru je izišel. Na uvodnem mestu izjavlja gospod odgovorni urednik lista Vekoslav Špindler, da je njegov novi tednik redivivus »Narodni list«, ki je v Gospodu zaspal leta 1914. Z izhajanjem »Narodnega Lista« je prenehal »Ptujski list«, ki se združil s Špindlerjevim novim tednikom, katerega bodo dobivali vsi dosedanji naročniki »Ptujkega lista« (če jih je sploh kaj bilo, op. uredn.) Gospod Špindler nima sreče s svojimi listi in bo tudi tokrat kot direktor mariborskih časopisnih podjetij igral vlogo ravnatelja pogrebnega zavoda. Toliko beležimo kot kronisti in opominjamo naše pristaše, katerim so poslali demokratje pozivljeni »Narodni List« na ogled, da ga vrnejo.

Sodišča, davčni uradi in zemljiške knjige v Apački kotlini. Poslanec Ivan Roškar je poslal ministru pravde dne 6. marca interpelacijo v zadevi ureditve sodne, zemljknižne in davčne uprave v občinah okrajev — Cmurek in Radgona. Kakor znano, imajo ljudje v krajih, ki so od teh okrajev pri razmejitvi stalno pripadli Jugoslaviji, velike neprilike. Sodišča v Cmureku in Radgoni iz posebnih vzrokov zavlačujejo prenos kastrov in zemljknižnih spisov. Tudi glede davkov še sedaj ni vse urejeno. Občine ne dobivajo občinskih dklad, krajni šolski sveti istotako ne. Iz vsega tega je nastala velika zmeda v teh krajih. Minister dr. Lazica Marković je te dni odgovoril poslancu Roškarju v temle smislu: Predsedništvo ministrskega sveta v Beogradu je že dne 1. sept. 1920 pooblastilo poverjeništvu za pravosodje v Ljubljani, da stopi v pogovore z nemško-avstrijskim ministrstvom na Dunaju glede čimprejšnje oddaje vseh aktov. Dunajsko ministrstvo je naročilo višjem deželnem sodišču v Gradcu vsa potrebna naročila, a sodišča v Cmureku in Radgoni nalašč zavlačujejo predajo sodnih, davčnih in zemljknižnih aktov. Vidi se, da avstrijska osrednja vlada nima dovolj moči, da bi povzročila izvršenje izdanih naredb. Minister dr. Marković sam priznava v svojem odgovoru poslancu Roškarju, da so te neznosne razmere uprizorile veliko škodo prebivalstvu v Apački kotlini. Radi tega je nastala pravna nesigurnost nepremičnega imetja. Minister pravi, da je vse potrebno urediti, da se naši vladni zastopniki razgovorijo z avstrijskimi delegati, naj se te razmere vendar medsebojno uredijo. Naši delegati pri konferencah z avstrijskimi imajo nalog, da odločno zahtevajo od avstrijskih, da sodišča v Cmureku in Radgoni takoj izročijo sodnijam v Gornji Radgoni, Sv.

Lenartu in Mariboru akte za vseh 26 občin takozvane Apačke kotline. Istočasno je tudi minister zunanjih zadev zahteval na Dunaju rešitev te zadeve.

Celjski cenzor na delu. Slovenski republikanec Novačan naznanja, da mu je cenzura zabranila št. 26 «Naše vasi». «Straža», kot preiskušena mučenica policajdemokratske štamparske svobode naznanja gospodu Novačanu, da se je g. prosluli cenzor dr. Senekovič preselil iz Maribora v Celje, kjer bi se zopet rad prikupil vladnemu režimu potom cenzure republikanskega lista. Mi v Mariboru smo veseli, da je veter odnesel policijskega kameleona dr. Senekoviča, ki nam je devetkrat zabranil «Stražo» in enkrat «Gospodarja», pod smejljajočo se krinko. češ, jaz sem pri zabrani čisto nedolžen — a mi smo razumeli njegovo tozadevno Pilatovo nedolžnost drugače in pravilno. Novačanu naše sožalje in da bo informiran o telesno in duševno neznačajni objektivnosti g. policijskega svetnika dr. Senekoviča.

Jugofašisti so v Celju dne 21. t. m. napadli zdravnikarja g. dr. Svaba. Ko se je vračal iz cerkve, so ga na Slomskem trgu obkolili, zbili klobuk z glave in ga pretepli. To se je zgodilo pri belem dnevu. Ves Celje obsoja divjaštvo sokolskih fašistov.

Sprejemanje novincev v finančno kontrolo. Ker bo obmejno službo, ki jo sedaj vrši granična trupa, zopet prevzela finančna kontrola, se bo sprejelo v službo večje število pripravnikov finančne kontrole. Prošnje je vlagati do 15. junija 1922 pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz razpisa, ki bo te dni objavljen v «Uradnem listu».

Tatinska družba pod ključem. Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. se nam poroča: Pri nas se je dalj časa skrivala neka tatinska tolpa, ki je kradla vse po vrsti, kokoši, vlomila v kleti zdaj tu, zdaj tam. Podnaredniku orožniku Kaniču se je vendar posrečilo, spraviti pod ključ zloglasno Kukčevo in Smigočevo druhal. Dne 12. maja je ta tatinska druhal pred mariborskim okrožnim sodiščem prejela zaslužen plačilo. Čudimo se le, da pri tozadevni obravnavi ni bil zašlišan niti eden oškodovancev.

Beograd pred svečanostjo. Toliko se pripravlja v Beogradu za kraljevo poroko in njeno najsijajnejšo proslavo, da prav čudno zveni ta le vest, ki jo čitamo v beograjski «Politiki»: «Beograjske ulice so popolnoma razkopane in zanemarjene, svečanosti so pa tako blizu. Kaj vendar misli predsednik občine, ko je vendar vsem jasno, da ne bo dovršeno nasipanje ulic in ko je od porušenih hiš in stranišč toliko nesnage in smrada, da v celem Beogradu ni mesta s čistim zrakom...» Kaj so vendar delali, če niso ulic popravljali ter raznih podrtin ter celo stranišč zasuli? — Vršile so se seje, konference, proučevali načrti in delile dijete. To je bilo menda dosti, da za ulice in za vso nesnago ni preostalo ne časa ne pozornosti.

Človeka zasledujejo, če je milijonar. Prejšnje leto se je vrnil iz Amerike v Stupnik v bližino Zagreba kmet Miha Runtas, ki je bival v Ameriki 20 let, si je tamkaj kupil dve kočuri, katere je pa pred povratkom v domovino predal. V rojstno selo je prišel poln dolarjev in niti sam ni znal, koliko da poseda v jugoslovanski valuti. Končno je le zaupal vaškemu bilježniku, da mu je preračunal po tedanjem kurzu dolarje v krone, katerih je posedal Runtas 4 milijone. Milijonar se je naselil pri svojem bratu, živel zelo skopuško in se večkrat sprl z bratom. Cela vas ga je mrzila kot skopuha in čudaka. Denar je hranil vedno pri sebi zašitega v suknjo in hlače in za to njegovo skrivališče dolarjev so zaznali kmalu sosede. Nečega dne, ko je korecal milijonar proti koruzni njivi, skoči iz nje čisto gol človek, z blatom pomazan obrazom ter nožem v roki, zahtevajoč od Runtasa dolarje. Runtas pa je zaklical roparju: «Kaj boš, saj te poznam, da si vaški kovač». A tolovaj le ni odnehal od svoje zahteve in moč je prisilil Runtasa, da je izročil nasilnežu 1090 dolarjev. Drugi dan je bil aretiran vaški kovač, a je dokazal svoj alibi in bil izpuščen. Odslej je bil milijonar še bolj nezaupljiv napram svetu, a dolarje je dobil nazaj in sicer tako-le: Mlad fant iz Stupnika, Mirko Horvatinec je moral lansko leto k vojakom, a je od tamkaj dvakrat pobegnil in pri drugi aretaciji so našli pri njem 1050 dolarjev, ker ni znal odgovora, od kod ima dolarje, so hranili denar pri komandi. Policija je prisila Hrovatinca do priznanja, da je on oropal dolarjev Runtasa, kateremu so vrnili dolarje. Pred kakimi tremi mesci pa se je Runtas tako sprl s sojim bratom, da je prenesel svoje ležišče od brata k sosedu Blažu Rutasu, kjer so tudi zvohal, kje ima skrite dolarje. Nečega dne je prišel spat k Rutasu na škedenj sin gospodarja škednja in ukradel milijonarju hlače, v katerih so bili vsi dolarji. Milijonar si je pustil mirno dopasti kradnjo, da si je videl tatu in ga spoznal. Novi milijonarjev gospodar je začel z njegovimi dolarji kupovati zemljo in živeti razkošno, na kar ga je Miloš Runtas ovidil sodišču, ki je tatove aretiralo. Ali bo dobil milijonar v drugič nazaj ukradene mu milijone, pa bo odločila zagrebška sodnija.

Ze umirajo od gladi v Dalmaciji. V okolici Stona v Dalmaciji je umrlo od gladi 18 oseb. Dalmatinski poslanci so povodom tega žalostnega dejstva zaprosili namestnika ministrstva socijalne politike, naj se vlada za Boga milega pobriga za prehrano izstradane Dalmacije.

Najstarejši sarajevski meščan umrl. Te dni je umrl najstarejši sarajevski meščan Hadži Mehmed A. Ademović, ki je dosegel 100 let. Ademović je bil radi tega znamenit, ker je bil prvi moderni čevljar v Sarajevu. Bosanski Topal Osman paša je svojčas poslal Ademoviča kot dečka v Carigrad, kjer se je izučil čevljarske obrti in se bavil z njo ves čas v Sarajevu.

Iz Dravske doline.

Kdo zvišuje cene, kdo povzroča draginjo, imamo zope en jasen dokaz, v Dravski dolini. Razglednice je doslej prodajal trgovec g. J. pošeno po 15 ozir. 20 par. Ker je bila zaloga precejšnja, mu jih je odkupil par sto sosednji trgovec g. P. in obenem zvišal nakupno ceno na 50, ozir. 100 par, tako, da moramo sedaj v obeh trgovinah plačevati razglednice po novi, tako zvišani ceni. Na ta slučaj opozarjamo onega gospoda, ki je tožil ubogo delavčevno ženo Krameršič, zaradi par jajc in ji preskrbel tako občutno, neprimerno kazen.

Marenberg. Nekemu tukajšnjemu javnemu nastavljenju je pobegnila že ne več mlada pa zgovorna žena. Na tozadevno vprašanje v hotelu Lukas se je odrezal možakar z ozirom na tihe želje svojih sorjakov po nemški državi: «Kam je šla, vprašate? V Genovo na evropsko konferenco, kot zastopnica nemške trdnjave Marenberg». Niso ga več dražili.

Rottenberg je bilo doslej ime neki obširni občini v mariborskem okraju ob desnem bregu Drave na Pohorju. Ker stane uradna vloga sedem dinarjev, vprašamo tem potom mariborsko okrajno glavarstvo, naj blagovoli objaviti ljudstvu in podrejenim uradom, ali je vlada že obvezno spremenila to ime v Rdeči vrh, da vemo enotno pisati ime te občine.

Pogorel je v četrtek dne 18. maja opoldne Blaž Kure p. d. Rižnikov mlinar v Breznu ob Dravi. Ker ni imel razven hiše z mlinom pod isto streho ničesar — zemljišče je Gspandlovo, ker sta oba z ženo postarana in oslabela, ker sta otroka še nepreskrbljena, ker mu je zgorel mlin, ki je preživljal rodbino, ker je brez sredstev in prihrankov: je potreba pomoči velika. — Zupnijski urad Brezno priporoča ubožano družino blagim dobrotnikom v krščansko usmiljenje in dejansko ljubezen ter sprejema tozadevne darove.

Zanimivosti iz Remšnika nad Marenbergom. Spomin sv. Pankracija na Radlu in sv. Janeza Nep. na Suhem bregu se je letos slovesno zopet po več letih obhajal ob nenavadno obilni udeležbi vernikov in sicer Slovencev in Nemcev. Slednjim se na državni meji ni delalo nikakih ovir. Slavnostna govornika iz Maribora, kapucin p. Ladislav in prof. dr. Jeraj sta ob svojih času primernih govorih v cerkvi in zunaj cerkve imela hvaležne in pazljive poslušalce. Bog blagoslovi njuni trud. — Martinijevemu žagarju je odrezala cirkularna žaga troje prstov na roki; neki tesar na Vesi si je močno obsekal mesto lesa svojo desno nogo; Požekov sin Janez je umrl v srbski vojski daleč od doma, preostali njegov brat je padel raz visokega slemena na škedenju in se hudo poškodoval; Kolesniku se je preobjedel vol detelje in je zato sicer naravno, pa prerano končal svoje življenje v veliko škodo gospodarja in še par sličnih nesreč je doletelo naše dobre kmete. Daj takim dobrotno nebo potrebne dušne moči in tolažbe, da voljno prenesejo težke udarce. Sadno drevje je bogato cvetelo, si-

len veter in črvi grozijo mnogo škode. Ozimine, prej zelo slabe so si opomogle.

Srez v Dravograd določen dela preglavico dosedanjim Korošcem. Zaprosili so, naj bo sedež sreza v Prevaljah. Nato pa so vse občine marenberskega okraja in ondotni okrajni svet sestavili uradno prošnjo na vlado, naj bo srezka oblast le v Dravogradu, kjer je najbolj pristopno središče Dravske in Mežiške doline.

Otvoritev planinske koč. Koča na gori Urški se otvori s 1. junijem t. l. Preskrbovala se bo z jedili in pijačo. Zanimiva tura, cene primerne; tedaj vsi pogoji za obilen obisk.

Iz Maribora.

Umrla je v Mariboru gospica Marija Požavko. Rajna je bila učenka I. letnika na učiteljsku pri šolskih sestrah. Pogreb se vrši jutri dne 23. maja, ob pol štirih popoldne na Pobrežje. Rajna je zaspala v Gospodu po kratki, a zelo voljno prenešeni bolezni, in naj v miru počiva!

Konec pasivne resistence v delavnicah južne železnice v Mariboru. V nedeljo, dne 21. t. m. se je v Mariboru cel dan vršila konferenca med zastopniki uprave južne železnice, oziroma vlade na eni in zastopniki vseh delavskih struj na drugi strani. Konferenci je predsedoval pooblaščenec vlade inž. Kosta Nikolič. Udeležili so se je: za upravo južne železnice dr. Fatur in centralni nadzornik inž. Ogrinc, poslanci Žebot, Deržič, Kopač, Golouh in Tokan ter zastopniki delavcev. Tudi Prometna zveza je bila zastopana. Konferenca je trajala nepretrgano od 9. do 6. ure zvečer. Sporazum je dosežen na tej podlagi: Delavcem se za onih osem dni, ko niso v polni meri delali, plača preujem in sicer za samce 200 dinarjev in za oženjene 250 din. Zahtevani revers se opusti. V ponedeljek, dne 22. t. m. stopijo delavci v polnem obsegu v delo. V imenu Slovenske ljudske stranke oziroma Jugoslovanskega kluba je podal poslanec Žebot izjavo, da se naj delavcem v polni meri izplača za vseh osem dni plača. Nastop delavcev se ne smatra kot kljubovalnost, ampak samo borba za kruh. Namestniki revers bi bil poniževalen za delavstvo. Južna železnica in vlada naj ugodni zahtevam bednega delavstva, ker edino na ta nači je možen sporazum. Razprave so bile mestoma zelo burne. — Danes je delavstvo šlo v polnem številu na delo.

Ljudski tabor v Krčevini pri Mariboru na Kolaričevem hričku se je dne 4. t. m. obnesel nad vse pričakovanje. — Ljudstva se je zbralo več tisoč. Sodelovala je orlovška godba iz Maribora. Številni slavoloki so pozdravljali ljudske množice. Po večernicah, v lepo prenovljeni Kolaričevi kapelici sta govorila ljudskim množicam prof. dr. Medved in poslanec Žebot. To je bil prvi katoliški shod za mariborsko okolico. Množice delavskega ljudstva iz Maribora in okolice so manifestirale za našo Slovensko ljudsko stranko.

Wrangel je posetil te dni Maribor in okolico, da inspicira «svoje obmejne čete». To je višek nesramnosti. — Graničarje plačuje narod, ki je že davno sit njihovega divjaštva, Wrangel jih še pa vedno šteje med «svoje čete». Tudi v drugih reakcionarnih državah se trpi in redi Wrangelova soldateska, toliko se pa vendar nikjer ne ponižujejo, da bi pustili Wrangelu inspicirati svoje čete. Ko je Wrangel na Krimu ropal, požigal ter drl kožo s Tatarov se je imenoval sam za «vrhovnega upravitelja Rusije», tu pri nas se je pa menda sam vmešal med SHS generale, če ga ni že minister Vasič tako že tajno imenoval. Pri nas je vse mogoče, ker oblastniki, pravi samodržci Wrangelovega kova nimajo smisla za državno čast in ugled.

Ruski zdravnik je zaposlen, kakor čujemo, pri naborni komisiji v Mariboru. Vsi ostanki carske Rusije so našim oblastnikom sveti in popolnoma zanesljivi in tako so sedaj tudi naši fantje deležni velike časti, da jih belogardist usposablja za SHS narodno vojsko. Mož bo to že znal, najbrž je spremljal Wrangelove tolpe, ki so vsepovsod, kamor so prišle, s silo tlačile ljudi v svoja krčila. Pa če bi bil tudi najkulturnejši zdravnik, na to mesto le ne spada. To službo mora vršiti zdravnik, ki se zna z ljudmi razgovoriti, če mu ta ali oni označi kako telesno hibo, ki se ne vidi na prvi pogled. Rusu lahko slovenski fant govori o pljučah, o familiji, ki je vsa na jetiki pomrla, Rus mu bo pa pogledal.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(103. nadaljevanje.)

«Kje da si?» je ponavljal. «Kakih sto korakov oddaljena od Flaminjske ceste, lepa cvetica! — Kako si prišla semkaj? Ej, to je več nego ti morem povedati. Onile potepin, ki leži — Kaj? Pobral se je? — Ah, nisem smel preveč udariti človeka, ki sem z njim posušil marsikateri meh sabincana —! Dobro! Damasip torej te je pripeljal semkaj v prelepem vozu svojega gospoda, on sam najbolje ve zakaj. Čul sem tvoj krik, lepa moja deklica, in kdor ljubi Esko, ljubi mene in jaz ljubim njega ali pa njo, pa bodisi kdorkoli. Zato sem ga podrl na tla, tistega debelega oproščenca, in sem vzel tebe iz voza ter ti strgal tele cunje, ki so te dušile, in mislim, da ravno v pravem času.»

Dvignil jo je na noge in podpirajoč jo s svojo krepko roko je počasi stopal po ulici, gladiatorji-tovariši so ju obkolili in korakali z njima. Množica pa jim je v varni oddaljenosti sledila, ne brez krika in žaljivih besed.

«Kam gremo in kdo so ti, ki naju obdajajo?» je vprašala Mariamna in se tesno oklenila Hirpinove roke. «Čuval me boš, saj me boš, kajne?» je zaupno popraševala.

«Tale so moji tovariši», ji je pomirljivo odgoril, «in stari Hirpi te bo čuval, lepa moja, kakor punčico svojega očesa! Peljali te bomo naravnost domov, ali kamor hočeš, in nobeden teh te ne bo nadlegoval, dokler sem jaz pri tebi! — Nič se ne boj!»

In tedaj je udaril starega mečeborca po rani Euhenor, ki je bil tudi poleg in je čul Hirpinove zadnje besede.

«Zdi se, da si pozabil na pogodbo!» mu je rekel s hudobnim, zbadljivim nasmehom.

Hirpinu je upadlo lice in čelo se mu je zmračilo —

Spomnil se je, da Mariamna usoda ni bila nič boljša nego tistikrat, ko je še bila Damasipova ujetnica —

XL

Postava »družine.«

In zares je Židinja ušla eni nevarnosti, pa je padla v drugo —

Pogumni in nebrzdani ljudje so namreč sicer bili gladiatorji, pa gotove postavbe, ali bolje rečeno, običaje so le pripoznavali med sedoj, ki jih nikoli nobeden še ni prelomil.

Kadar se je četa gladiatorjev dala najeti za kako posebno »delo«, so se vedno s prisego obvezali, da hočejo ostati skupaj, ako treba do smrti, dokler ne izvršijo naloge, ki so zanje bili najeti, da hočejo ubogati svojega poveljnika in le od njega sprejemati povelja da bo vsak delal za vse in skupnosti žrtvoval vso svojo osebnost, ako treba tudi svoje življenje, da pa je tudi plen — orožje, zlato, dragocenosti, sužnji, ujetniki itd. — skupna last vseh in da ima do njega vsak enake pravice.

Zato je Hirpinu upadlo srce od zlobni Euhenorjevi opazki, zato se mu je tresel glas, ko je odgovarjal, — četudi si je hotel nadeti dobrovoljno in samozavestno lice.

«Jaz sem jo prvi našel», je rekel. «Jaz sem jo vzel iz voza, jaz sem onegale tepca položil na hrbet, — jaz sem najstarejši gladiator v družini. — Mislim, da jo smete in morate meni prepustiti!»

Euhenorjevo zlobno oko je počivalo na Mariamni-nem licu in plašno deklo se je še tesneje oklenilo svojega zaščitnika.

Grk pa se je zbadljivo zarežal:

«Torej pa napravi novo postavbo, ker hočeš staro razveljaviti! — Tovariši, na vas se obračam! Ali ni vsakršni plen skupna last nas vseh —?»

«Seveda! Seveda!» je donelo od vseh strani. «Kdo dvomi o tem? Kdo hoče kršiti postavbo?»

Se ožje so obkolili prepirajoča se tovariša. Radovedna množica se je porazgubila in ozka ulica je bila prazna.

«Pravim ti, deklo je moje! — Pusti jo!» je vpil Hirpin in razburjenost mu je rastla. «Kdo se drzne, mi jo iztrgati iz rok? Morda ti —? Pojdi sem in poskusi!»

Grozeče je nasrtil obrvi in tesno je približal svoje lice Euhenorjevemu.

Ta je prebledel. Njegov namen ni bil, izzvati prepir in pretep s starim mišičastim gladiatorjem. Na zunaj je bil bahav človek, v srcu pa strahopetnež in svojo slavo si je pridobil večinoma na ta način, da je meril svojo izkušnost le s takimi, ki so bili slabejši in manj izkušeni in ki jih je izlahka premagal. Prave moči pa se je bal.

Tudi topot je plašno stopil par korakov nazaj pred bliskajočimi se očmi svojega nasprotnika in zopet klical na pomoč svoje tovariše.

Ti so vpili vsi hkrati v Hirpina. Stari gladiator se je obračal od onega do drugega, jim krepko odgovarjal in kril s svojim telesom svojo varovanko, kakor žival krije svojega mladiča pred nevarnostjo. Pripravljen je bil, da brani do skrajnosti deklo, ker je slutil, da je kakorkoli v tesnejši zvezi z Esko, in pošten stari mečeborec bi se ne bil niti za trenutek pomišljal žrtvovati tudi svoje življenje, če bi jo s tem mogel rešiti.

(Dalje prihodnjic.)

dal na noge, našel vse charašo, izvrstno ter ga potrdil v vojake. Če hoče vojaška uprava Ruse-zdravnike zaposliti, naj jih pošlje v vojaška taborišča, kjer vojaki sploh ne poznajo zdravniške pomoči.

Iz naše «demokracije» vojske. V četrtek popoldan se je na glavnem trgu (pred «Veliko kavarno») dogodil prizor, ki nam vso «demokracijo» v naši «slavni vojski» prikazuje v bengalični luči. Neki častnik je poklical v bližini se mudečega «redova», da mu z lastnim žepnim robcem obriše — čevlje. Poslušni vojak je po velje vzpričo pasantov tudi izvršil. Jako značilno! — Taboritom, jutrovcem in gospodi okoli batinaških trobil pa svetujemo, da si «demokracijo» naše vojske malo bližje ogledajo. Če je na cesti tako odurna, kakšna še le mora biti v kasarni!

Osrednje društvo poštnih in brzojavnih uslužbencev, podružnica Maribor, priredi v korist svojih bolnih članov, kakor vdov in sirot, poletno veselico in sicer dne 2. julija. Prosimo vsa druga društva, da se ozirajo na našo zgolj humanitarno prireditev in na isti dan opuste morebiti nameravane svoje prireditve.

Ker se je v Mariboru pojavil slučaj pasje stekline, so zopet stopile v veljavo vse tozadevne stroge odredbe. Psi, ki hodijo nezavarovani po mestu, bodo pokončani. Vsak slučaj pasje stekline se naj oblasti nemudoma javi.

Konjska dirka na Teznu pri Mariboru se vrši dne 25. in 28. maja t. l. Doslej so prijave za dirko zelo številne. — Dirke bodo nudile gledalcem posebne, nagle vožnje. Poseben vlak vozi iz Maribora na Tezno ob 2. uri popoldne ter se vrne ob 6.20 uri zvečer. Za ta vlak se izdajo povratne karte do Hoč.

Opozorjamo na predavanje Jugoslovanske Maticе, ki se vrši danes, 22. t. m. ob 20. (8.) uri v predavalnici ljudske univerze v kazini. Predava ruski publicist Nikola Kostantinovič o «Vseslovanskem vprašanju». O isti temi je predaval gospod Klimenko v vseh večjih mestih Jugoslavije.

Mestno kopališče bo v sredo, dne 24. t. m. odprto in v četrtek, radi praznika zaprto. Parna kopel ves dan za moške. Kadna kopel je vsem strankam dostopna.

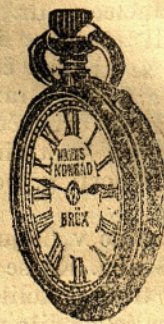
Protialkoholni dan. Vsled zaukaza višje šolske oblasti se vrše v vseh učnih zavodih dne 24. maja posebna predavanja o škodljivosti alkohola. Ta dan bo imelo tudi protialkoholno društvo Sveta vojska zvečer ob 8. uri v manjši kazinski dvorani predavanje o kulturnem pomenu alkoholnega vprašanja, po predavanju pa občni zbor, kjer se bo volil tudi nov društveni odbor. Zeleti je obilne udeležbe, ker alkoholna mizerija naravnost v nebo kriči. Vstop je prost.

DAROVİ ZA BIRMANCE — najlepši in najtrajnejši so molitveniki. Raznovrstne molitvenike od priproste do najfinejše vezave ima v zalogi po primerno nizkih cenah — TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU, — katero s tem toplo priporočamo.

«Obljube presv. Sreca Jezusovega.» — Pred nami je mesec junij ki je posvečen presv. Srcu Jezusovemu. Častilec

presv. Sreca so že lani iskali knjižico: Obljube, presv. Sreca Jezusovega, ki obsega krasne molitve in pobožnosti. Knjiga je bila pošla. Zdaj pa jo je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet izdala v novi izdaji. Knjižico krasi lepa podoba Sreca Jezusovega, kakor nekda. Vkljub lepi izpeljavi v dveh barvah in lepem papirju je cena tej knjižici še zelo, zelo nizka. Stane namreč samo 1 dinar in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Več tesarjev in tesarski predelavci sprejme takoj Ivan Zakotnik, mesni tesarski mojster, parna žaga v Ljubljani, Dunajska cesta 48. 5-6 186

Velika zaloga vsakovrstnih

UR

veržice, prstanov, uhanov, jedilnega orodja i. t. d. Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni

Lovro Stolec urar

Maribor, Jurčičeva ul. 8.

Predno si nabavite darila za

BIRMO

oglejte si največjo zalogo zlatih in srebrnih ur, verižic, uhanov in drugih nakitov, katere se Vam nudi po znižanih cenah v novi trgovini

R. BIZJAK

trgovina z zlatnino in srebrnino

Maribor, Gosposka ulica 16.

Žepne ure precizijske in stenske popravilja najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica št. 16. 38-30

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88.

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvmi, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzojavni naslov: Andrej Oset. 5 10 185

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Mehka, suha drva

za kurivo, kakor tudi okrogel les ter deske v vsaki množini kupi

„Lesna trgovina“, Maribor, Mlinska ul. 29.

Naznanilo.

Podpisani s tem uljudno naznanjam, da prevzamem z dnem 20. majnika 1922 v hiši Koroška cesta št. 3 v Mariboru, kot lastnik tamkaj se nahajajoče gostilniške koncesije gostilne «Kolo» v lastno upravo.

Prizadeval si bom, da cenj. gostom kar najboljše postrežem ter prosim za obilen obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Valentin Glušič.

215

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine

Transmisije

Armature in sesalke

Zvonovi

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE

d. d. Ljubljana.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzojavi: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

OGLEJTE SI

izložbe in zalogo novodošlega manufakturnega blaga kakor sukna, platna, hlačevine, perila, robcev, negavic i. t. d. in prepričajte se

o resnično znižanih cenah v trgovini

Josip Karničnik, Maribor, GRAJSKI TRG 1.

Brezobvezno, k nakupu se nikogar ne sili.